

ՅԱՐՈՒՅԵԱԼԻՆ ՅԱԻՏԵՆԱԿԱՆ ՅԱՂԹՈՒԹԻՒՆԸ

Հերժուած յոյսերը ու հեռանկարները, եւ անոնց հետեւող խորունկ հիասթափութիւնը սաստկօրէն կը մտրակեն ու անձկալի կը դարձնեն մեր հանապազօրեայ ապրումները:

Ի՞նչ նշանակութիւն եւ պարունակութիւն ունի կեանքը, երբ իր իմաստէն կը մերկանայ եւ խաւարակուող հիշերուան մէջ կը սուգուի ու կը կորսուի:

Այն ատեն է, որ երկրի մթագնած հորիզոնները մահկանացու մարդուն վախճանը կը դարձնեն անփառունակ ու մարտիրոսական: Իր մէջ ու շուրջը կը տեսնէ միայն աւեր եւ փլուզում եւ կ'ողբայ իր երազած ու կորսուած երջանկութեան վրայ:

Նման ողբերգական կացութեան մէջ գտնուեցան Յիսուսի աշակերտները, երբ խաչին վրայ տեսան բեւեռեալ՝ իրենց անգուգական ուսուցիչը յուսալիչ պարտութեան մէջ:

Աշխարհի համագիշերային մթութիւնը կարելի չէր համեմատել, անոնց ներաշխարհին երկինքին խաւարակուող խորութեան հետ:

Վշտալի մտածումներով քրգացած յուսահատութիւնը՝ գահակալած էր անոնց հոգիներուն մէջ եւ միակ բառը, որ կը յածէր իրենց շրթունքին վրայ մահացու վախն էր:

Ան՝ որ անբեկանելի ու անհերքելի յոյսերով համաձուլած էր իրենց կեանքը Մեծ Վարդապետին աստուածային հոգիին հետ, թաղուած էր անբառնալի տապանաբարի մը ներքեւ:

Ան՝ որ ինքզինք հռչակած էր Աստուածորդի եւ յաւիտեանական կեանքին ճանապարհը, դատապարտեալի մը ճակատագրով պիտի տարրալուծուէր հողին հետ եւ պիտի կորսուէր անհետ:

Հիմա՝ ի՞նչ կը մնար իրենց ուսուցչին նահատակութենէն ետք, որպէս միջիթարական ու մնայուն յիշատակ, սոսկատեսիլ սարսափը հրեայ մոլեռանդ ու ռիսկալ հասարակութեան:

Այս հիւժիշ մտածումները կ'անդամալուծէին իրենց հոգեկան եւ ֆիզիքական կարողութիւնները, համացերեկային ու համագիշերային տագնապներով:

Այլ համոզուած էին, որ իրենց կեանքը կախեալ էր դերձանէ մը, որ յանկարծ կրնար փրթիլ եւ քնաջնջել իրենց գոյութիւնը երկրի մակերեսէն:

Փակուած ու կապանքուած վերնատան դռներուն հետեւ, մշտաբար կը սպասէին իրեն կեանքի ողբերգական աւարտին:

Այ՛ յոյսը սպառած էր իր վերջին նշոյլը եւ խրախուսական ոչինչ կը տեսնէին իրենց մէջ ու շուրջը:

Այ՛ իրենց մտքին մէջ չէր շրջագայեր այն մտածումը, թէ պիտի կարենան վերսկսիլ նոր կեանք մը, նոր առաքելութեամբ:

Տէրը փշրած է մահուան կապանքները եւ իր հետեւ թողած էր թափուր գերեզմանի մը շօշափելի իրականութիւնը:

Յարուցեալին հետ մեր հոգեկան ընդելուզումով, ո՛չ փորձութեան խայծերը պիտի գայթեցնեն մեզ, ո՛չ աշխարհի վտանգները պիտի անձկոտեն մեր հոգին եւ ոչ ալ սատանային անիրաւ դրամանիշը պիտի յաջողի իշխել մեր սրտին: Պիտի ապրինք յարութեան կենսութեան կեանքը, յարութենէն առաջ:

Հոգիներու անգուգական Առաջնորդը՝ թափուր գերեզման մը թողուց իր հետեւ ու մեր առօրեայ կենցաղը վերա-

ծեց տօնակատարութեան, շնորհելով տօներու գեղանանանչ շողարձակ ապրումներ, իր բարեմասնութիւններով բազմանառագայթ:

Տուաւ մեր անցողական հողաբոյր գոյութեան յախտեաններու տեւողութեան, բարձրացնելով մեզ երկրի քաղաքացիութենէն՝ երկնային քաղաքացիութեան:

Երկար դարաշրջաններու բոլոր հայ սերունդները իրենց արեան հեղումով ամուր ու բարձր բունեցին Յարուցեալին տիեզերական հաւատին դրօշը, ազատ պահելով հայ ժողովուրդին յաւերժութեան լուսանանանչ ճանապարհը:

Աշխարհի ներկայ քառասյին թոհորոհին մէջ, ամբարիշտներու յարուցած խժալուր ժխորը, առաւել կը բխրեղացնէ քրիստոնեայ աշխարհին հաւատքը ու բերկրալից կը դարձնէ Յարութեան Մեծ Աւետիսը:

Որքան, որ Փրկչին աւետարանական ճշմարտութիւններուն հաւատացողները տեւապէս նախատուեր ու հալածուեր են, բայց հոգեկան բարձրագոյն պատկէշներու վրայ հերոսավայել պայքարեր ու հաստատ մնացեր են իրենց անառիկ դիրքներուն վրայ:

Ժամանակակից անաստուածները չեն ուզեր տեսնել գերեզմանէն Յարուցեալ Յիսուս մը, այլ՝ մահկանացու մեռեալ մը, հասարակ ուսուցիչ մը, հինաւուրց մարգարէ մը եւ ոչ թէ այս բոլորէն վեր ու առաջ կատարեալ մարդ մը եւ կատարեալ Աստուած մը:

Կան տակաւին լրբութենէ վկայուած հայ կիսագրագէտ մտաւորականներ, լկտի հրատարակութիւններու հեղինակ, որ կ'ուզեն Քրիստոսի Աւետարանը նկատել ցնորք եւ պատրանք:

Անաստուածութեան մէջ ախոյեանացած Նիչէ՝ կը գրէ իր մէկ գրքին մէջ հետագայ լպիրշ տողերը:

- «Աստուած չկայ: Եթէ գոյութիւն

ունենար, ես պիտի ըլլայի աստուածը:» Կարճատեւ կեանք մը ունեցաւ ու բաց աչքերով իջաւ դժոխք, երկար ու տառապալից հոգեվարքէ մը ետք, հիւանդ ու անօգուտ... ԶՂՋՈՒՄՈՎ:

Փրկչին յարութեամբ ոգեւորուած մարդիկ հասկցան, որ մահը սարսափազդու թշնամի մը չէ: Հողէն ծնած, հողէ սնած եւ ի վերջոյ հողին հետ տարրալուծուող ապականացու մարմինը չէ, որ կը համբառնայ երկինք, այլ իր անմահ հոգին է, իր անապականացու մարմինը, որ կը յառնէ երկրէն երկինք:

Խաչը բերաւ յարութիւն, խաչը ծնաւ անմահութիւն, եւ խաչը դարձաւ մեղքին դէմ պայքարող յաղթութեան խորհրդանիշը:

Շատեր կ'ուզեն յարութիւնը, բայց կ'ուզեն, առանց խաչի զոհողութեան: Կ'ուզեն փրկութիւնը, բայց Փրկիչը չեն ուզեր:

Քրիստոսի յարութեան հետ կը զօդուի մահկանացու մեռեալներու յարութիւնը: Առանց յարութեան, ի զուր է հաւատքը, ի զուր է քարոզը, ի զուր է աղօթքը, ի զուր է եկեղեցի յաճախելը եւ մոմ վառելը: Խաբկանք է յախտեանական կեանքի մասին հաւատացեալներու յոյսը:

Խաչուած սէրը ազատագրեց մեղաւորը մեղքի Բռնապետին կաշկանդումէն եւ լուսաւոր եւ անմոլար ուղղութիւն տուաւ դէպի յաւերժութիւն իր ուղեւորութեան:

Այս է Յարուցեալ Փրկչին սիրող զօրութիւնը, այս է հաւատքին հրաշագործութիւնը, որով հայութիւնը գոյատեւեց մինչեւ ներկայ ազատ օրերը, աննկարագրելի զուլումներու այրող հնոցէն անցնելով:

- - -

Այսօր՝ քարեպաշտ մարդը կարիքը կը զգայ սիրելու եւ սիրուելու: Հասկնալու եւ հասկցուելու իր շրջապատի մարդոցմէ:

կ'ուզէ անկեղծ յարաբերութիւններով ազուցուիլ ամէն մարդու հետ, մինչեւ անգամ զինք չսիրողներուն հետ: Մեքենականացած շփումները կը գործեն կեղծիքին մղումներով ու չեն դաշիր հոգիին: Կը յոգնեցնեն կեանքը եւ սրտին մէջ կը սառեցնեն պաղութիւնը:

Դժբախտաբար, այս ջերմիկ յարաբերութիւնները չենք գտներ ոչ մէկ տեղ, ոչ մարդուն եւ ոչ ալ հասարակութեան մէջ:

Յանախ կը հանդիպինք սուտի ու կեղծիքի ժպիտին, շողոճորթներու փաղանգին, որ կը շողումեն ծեփ-ծեփումներով եւ օգտուիլ կ'ուզեն... մարդոց միամտութենէն: Անոնց զգայարաններէն կը րացակայի սիրոյ ջերմութիւնը եւ քարեացական տրամադրութիւնը:

Հակառակ որ կը ճգնինք բարեմոյն զգացումով դիմագրաւել րացասական արտայայտութիւնները, մեր բոլոր ջանքերը կը հանդիպին ժխտումի:

Եւ այս անտարբերութեան եւ շահագործումներու ալիքին դիմաց՝ ժամանակակից բարի մարդը կը դիմէ ինքնապաշտպանութեան:

Իր շրջապատի մարդիկը կը գտնէ անհաշտ ու անբարեացական, մինչեւ անգամ, բշտամական, եւ ինքն ալ ի վերջոյ յուսալուած կ'ամփոփուի իր ինքնասիրութեան անձուկ պատեանին մէջ, կղզիացած աշխարհի ժխորէն ու եռուզեռէն:

Բնականօրէն, մարդուն մէջ

կ'իշխեն ընդունելու եւ մատուցելու զգացումները: Այդ սիրալիր փոխադարձութեան մէջ կը գտնէ մարդկային հոգին բաւարարութիւն:

Այն մարդը, որ կը սահմանափակուի ինքնասիրութեան մէջ, կ'աղատանայ, կ'անշխանայ եւ կը կորսնցնէ իր մարդկային արժանապատուութիւնը:

Կը պատմուի, թէ իմաստուն մը նպատակ ըրած էր հարստանալ ու լիովին վայելել երկրի բարիքները եւ հանոյքները: Բայց՝ քանի տարիները կը յառաջանային, պարապութիւնը կը խորանար հոգիին մէջ եւ յագեցում չէր գտներ իր կուտակած հարստութենէն:

Տարիները սահեցան, մագերէներմկցան, եղաւ 63 տարեկան եւ զարմանալի անակնկալով, ճանչցաւ Քրիստոսի Աւետարանին ճշմարտութիւնները, հաւատքը քարեշրջեց իր կեանքը:

Եօթնասուն տարեկան էր, երբ մահը ժամանեց: Մեռնելէն առաջ յանձնարարեց ընտանիքին արձանագրել իր շիրմին վրայ հետեւեալ նշանակալից խօսքը:

Աստ հանգչի 70 ամեայ ծերունի մը, որ ապրեցաւ ՄԻԱՅՆ ԵՕԹԸ ՏԱՐԻ:

Իմաստունը կը գեղջէր ի զուր ապրած, առանց Աստուծոյ եւ առանց Քրիստոսի տարիները, որոնք անհաւատութեան մէջ սպառած էին իր կեանքը:

ՎԱՐԴԱՆ Ա. ՔԷՆՅ. ՏԻԻԼԿԷՐԵԱՆ